

Motion till riksdagen 2009/10: MJ272

av **Staffan Danielsson och Johan Linander (c)**

Offentliga matinköp och miljö- och djurskyddskrav

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att statens miljöstöd ska utgå ifrån faktisk miljönytta.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska införas mål för hur stor andel av de offentliga matinköpen som bör utgöras av produkter som uppfyller regelverken i den standard som den svenska miljö- och djurskyddslagstiftningen uppställer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagens uppsatta mål för det "ekologiska" konceptets andel av den offentliga konsumtionen bör omprövas.

Motivering

Världens befolkning blir större och världens åkrar minskar. FAO:s generaldirektör Jacques Diouf har betecknat det som "kriminellt" att odla energi på åkermark, eftersom matproduktionen då minskar. Vi delar inte den uppfattningen, men instämmer i att åkermarkens produktionsförmåga bör utnyttjas fullt ut. En del röster talar samtidigt för att produktionen av vegetabilier bör öka medan animalieproduktionen bör minska, av klimat- och resursskäl.

Vi är övertygade om att verkligheten och marknaden kommer att avgöra hur den svenska livsmedelsproduktionen kommer att bedrivas i framtiden, inom ramen för världens strängaste miljö- och djurskyddslagar.

Nischproduktionen av alternativt eller "ekologiskt odlade" livsmedel i i-världen och i Sverige ökar stadigt. Detta ger en avsevärt lägre och mer animalieinriktad produktion, som erhåller allt högre stöd från den svenska staten i olika former. Men hur starkt ska stat och kommuner aktivt arbeta för att det svenska jordbruket ska producera väsentligt mindre när världens behov av

Fel! Okänt namn på

mat och energi ökar? De statliga stöden och de kommunala merkostnaderna är viktiga att belysa och diskutera.

Vill man handla miljö- och djurvänlig mat bör man enligt vår uppfattning köpa närproducerad mat från Sverige, vilket garanterar stränga regler, kortare transportavstånd och öppna landskap. Om man sedan väljer mat från det moderna svenska miljöjordbruket eller det ekologiska är mera en andrahands sak; deras miljönytta är relativt likvärdig utifrån sina olika utgångspunkter enligt vår och många forskares uppfattning.

Det ekologiska jordbruket främjas kraftigt av stat och kommuner genom mycket betydande statliga stöd (miljöersättningar m.m.), genom ambitiösa statliga mål på 20 procents ekologisk åkerareal år 2010 liksom genom att inköpen av ekologisk mat till offentlig sektor ska uppgå till 25 procent. Trots dessa stöd betingar ekomaten ett betydande merpris p.g.a. intensivare odlingsmetoder och regelverk.

Statens stöd till ekjordbruket uppgår i dagsläget till närmare 500 miljoner kronor per år. Skulle ekoproduktionen öka till t.ex. 25 procent av det svenska jordbruket skulle stödet öka till miljarder. Skulle samtidigt den offentliga sektorn inhandla 25 procent av sina matinköp ekologiskt kan merkostnaden – jämfört med om vanlig svensk mat inhandlats – också beräknas till miljarder kronor. Är detta en riktig prioritering när världens mat- och energibehov ökar och statens och kommunernas ekonomi är ansträngd?

Och innebär det inte en betydande risk för ekjordbruket när volymerna flerdubblas att stat och kommuner då ser över och minskar sina stöd och kostnader? Vad händer då med efterfrågan och med alla som satsat?

Vår bedömning är att ekomaten snarare bör vara en stark nischprodukt som utvecklas på marknadens villkor än ett dyrare volymalternativ som med växande stöd ersätter det vanliga miljövänliga jordbruket.

Lyckas ekoproduktionen vinna fortsatt ökad efterfrågan på marknaden och erhålla erforderligt merpris är man att gratulera. Ett odlingskoncepts värde består lika mycket eller mer i hur konsumenten upplever dess förtjänster och inte nödvändigtvis i hur stora dessa faktiskt är.

Vi menar att statens betydande stöd till ekjordbruket mer bör ha karaktären av ett omställningsstöd än dagens ”eviga” utbetalningar. Staten bör ersätta jordbruket för miljöinsatser efter deras faktiska miljönytta – t.ex. minskat växtnäringssläckage och användning av skonsamma bekämpningsmedel – oavsett hur lantbrukaren sedan väljer att marknadsföra sina produkter, och överlåta åt marknaden att avgöra volymutvecklingen för olika certifieringskoncept.

Vi menar också mot bakgrund av det anförda att riksdagens uppsatta mål för det ”ekologiska” konceptets andel av offentlig konsumtion bör omprövas, samtidigt som mål bör införas för hur stor andel av de offentliga matinköpen som ska komma från mat som är producerad under villkor som motsvarar innehållet i de svenska miljö- och djurskyddsregelverken. Detta står i full överensstämmelse med EU:s konkurrensregler eftersom alla produkter som uppfyller de konkreta miljö- och djurskyddskraven kan konkurrera om upphandlingen, var de än är producerade, på precis samma sätt som ekologiska

Fel! Okänt namn på

varor från EU och världen kan konkurrera inom det redan existerande regelverket.

Vi skriver detta i omsorg om alla Sveriges bönder oavsett hur de väljer att marknadsföra och certifiera sina livsmedelsprodukter. Inte heller ekoproduktionen bör ha något intresse av att produktionen växer över marknadens efterfrågan och riskerar att kraschlanda om samhället minskar sina miljöersättningar och inköpskrav när dess kostnader eskalerar.

Vi föreslår mot bakgrund av det anförda att riksdagen ger regeringen detta till känna.

Stockholm den 25 september 2009

Staffan Danielsson (c)

Johan Linander (c)